

Gäller för: Skaraborgs Sjukhus

Giltig från: 2025-12-12

Innehållsansvar: Eva Marie "Mia" Gustafsson, (evagu11), Utvecklingsledare

Giltig till: 2027-12-11

Granskad av: Magnus Olsson, (magol1), Chefläkare

Godkänd av: Annette Trengre Jarlshammar, (antr2), Utvecklingschef

Omhändertagande av avliden patient - praktiskt och administrativt

Förändringar sedan föregående version

Lokala rutiner för Falköping borttaget.

Skövde - Infarter tas bort på avdelningen.

Förtydligande kring visning av avliden i bårhuset

Innehållsförteckning

Förändringar sedan föregående version	1
Innehållsförteckning	1
Bakgrund, syfte och mål	1
Arbetsbeskrivning	2
Information om dödsfall till närstående	2
Praktiskt omhändertagande av den avlidne	3
Identitetssäkring	3
Namnkort	4
Dödsorsaksintyg/dödsbevis	4
Palliativregistret	4
Obduktion	5
Avlägsnande av pacemaker	5
Visning/avsked	5
Käll- och litteraturförteckning	6

Bakgrund, syfte och mål

Gemensam rutin för handläggning av avliden patient på Skaraborg Sjukhus.

För barnsjukvården gäller styrdokument:

[Dödsfall vid akutsjukvård - barn \(vgregion.se\)](#)

[Palliativ vård och dödsfall - barn](#)

Arbetsbeskrivning

Konstaterande av dödsfall

Fastställandet skall göras av legitimerade läkare eller de som har ett särskilt förordnande att utöva läkaryrket (HSLF-FS 2017:28) Socialstyrelsens föreskrifter om ändring i föreskrifterna (SOSFS 2000:6) om särskilt förordnande att utöva läkaryrket för icke legitimerade läkare. Uppgiften får inte delegeras eller på annat sätt överlåtas.

En läkare får fastställa att döden har inträtt utan att personligen ha gjort den kliniska undersökningen under vissa förutsättningar (SOSFS 2005:10 3 kap.§6).

Konstaterande av dödsfall utanför sjukhus

Avliden som vårdats av Närsjukvårdsteam eller Palliativa team - Ansvarig läkare kan fastställa döden genom överenskommelse med kommunens sjuksköterskor där sjuksköterskorna utför den kliniska undersökningen i samband med förväntat dödsfall. (SOSFS 2005:10 3 kap. §5 och 6).

Ambulans: Konstaterande av dödsfall och övrig handläggning av avliden person utanför sjukhus är primärvården och/eller polisens ansvar.

Rättsmedicinsk undersökning

Vid misstanke om onaturlig dödsorsak ska dödsfallet anmälas till polismyndighet.

Information om dödsfall till närstående

Skall alltid ske med utgångspunkt att de efterlevande ska visas hänsyn och omtanke. Informationen ges beroende på aktuell situation av läkare eller sjuksköterska.

Om de närstående inte är närvarande vid dödsögonblicket ska de underrättas så snart som möjligt.

Besked bör ges personligt och inte över telefon. Vid förväntade dödsfall kan de underrättas per telefon vid lämplig tidpunkt.

Om obduktion planeras ska närstående alltid kontaktas/informeras

Kontakt kan erbjudas med sjukhuskyrkan eller Sjukhusimam om närstående så önskar. Kontaktas via växeln.

Sjukhuskyrkan på Skaraborgs Sjukhus finns oftast på plats under vardagar klockan 8.00-16.30. Om behov uppstår under helg kan präst och diakon sökas i patientens hemförsamling.

Lämpligt informationsmaterial som kan skickas med närstående

- Folder ”Hur gör jag nu” som ger information om till exempel hur man går till väga med begravning mm. (Sveriges Begravningsbyråers förbund).
- Sjukhuskyrkan erbjuder samtalsgrupper/efterlevandesamtal - Broschyr hämtas hos sjukhuskyrkan

Praktiskt omhändertagande av den avlidne

Hänvisning till vårdhandboken

[Omhändertagande av den avlidne - Vårdhandboken](#)

Om en person avlidit på grund av olyckshändelse, tvätta inte bort blod och smuts. Detta på grund av att alla dödsfall efter olyckshändelser blir föremål för rättsmedicinsk bedömning av polis och nästan alltid rättsmedicinsk obduktion.

Lokal rutin:

Skövde: Infarter, sonder med mera tas bort på avdelningen och bandagering ska ske så att läckage undviks. Pacemaker och övrigt explosivt material tas bort av bårhuspersonal.

Lidköping: Infarter, sonder med mera tas bort på avdelningen. OBS-vid obduktion ska dock dessa sitta kvar. Pacemaker eller ICD tas bort av begravningsentreprenör.

Skövde: Lägg ett rent lakan på madrassen. Lägg ytterligare ett lakan under den avlidne samt ett underlägg eller hygienskydd under stjärten närmast den avlidne. Placera tre bomullsband under den avlidne mellan dessa lakan, ett under fötterna, ett under midja och ett under skulderna. Dessa används för att knyta fast lakanet runt patienten vid transport till bårhuset. Knyt fast ett identitetskort på en av den avlidnes fötter.

Lidköping: Enligt vårdhandboken.

Identitetssäkring

- Kontrollera att det finns ett ID-band kring den avlidnes arm och att det stämmer med den avlidnes personuppgifter. Om ID-bandet behöver bytas ut låt det gamla sitta kvar tills det nya är på plats.
- Två Identitetskort märks med etiketter av den avlidnes personuppgifter. Klockslag då patienten avled, datum och

avdelning noteras. En namnlapp fästs med snöre på foten och en fästs vid midjan. Om inte anhöriga är på plats ska tillhörigheter förvaras på avdelningen. Eventuellt kan ytterligare ett kort märkas för den avlidnes tillhörigheter.

Namnkort

Skövde

Det ska alltid medfölja ett noggrant ifyllt Namnkort (en blankett med speciella upplysningar) med den avlidne till kylrummet. Placeras i inplastad mapp på patienten.

Länk till blanketten

[Alfresco »](#)

- Viktigt att notera om den avlidne har inopererade medicinska anordningar till exempel subkutan venport, pacemaker och ICD (intern defibrillator).
- Om den döde bär på någon smitta ska detta fyllas i på Namnkortet, till exempel Hepatit A, B eller C, HIV, TBC och Creutzfeldt Jacobs sjukdom.
- Viktigt att vid tveksamhet om obduktion fylla i när enheten senast ger besked om obduktion ska genomföras eller inte.

Lidköping

”Gula kortet” ska medfölja den avlidne. Här ska noteras om ev. obduktion, pacemaker/ICD, blodsmitta och pågående cytostatikabehandling.

Dödsorsaksintyg/dödsbevis

Dödsbevis utfärdas till Skatteverket senast första vardagen efter dödsfallet av den läkare som konstaterar dödsfallet.

Dödsorsaksintyg utfärdas av ansvarig läkare och skickas inom tre veckor till Socialstyrelsen.

Dödsbevis och Dödsorsaksintyg skapas under fliken ”Intyg” i Melior.

Palliativregistret

Ansvarig sjuksköterska eller läkare ansvarar för registrering av dödsfallet i palliativregistrets dödsfallsenkät.

Obduktion

Ansvarig sjuksköterska ansvarar för att den av läkare ifyllda obduktionsremsen medföljer patienten. Då detta inte är möjligt (till exempel om patienten avlider nattetid) ska ansvarig sjuksköterska se till att remissen kommer till patologen snarast möjligt. Denna uppgift kan delegeras. Om obduktion planeras ska närstående alltid kontaktas/informeras.

Avlägsnande av pacemaker

Pacemaker eller ICD (intern defibrillator) måste avlägsnas före kremering. Ingreppet kan utföras av läkare, sjuksköterska, obduktionstekniker eller begravningsentreprenör. Återanvänds inte utan hanteras som elektroniskt avfall.

Skövde: Tas bort av obduktionstekniker.

Lidköping: Tas bort av begravningsentreprenör.

Länk till lokal rutin: Pacemaker - avliden patient

[Pacemaker - avliden patient \(vgregion.se\)](http://vgregion.se)

Visning/avsked

På avdelningen:

Avsked kan ske i speciellt avsett visningsrum på enheten eller på vårdrummet som görs i ordning så fint som möjligt.

Erbjud anhöriga att ta avsked av den avlidne enskilt eller tillsammans med vårdpersonal.

Ge anhöriga den tid de behöver med den avlidne.

Tänk på att andra kulturer och religioner kan ha andra önskemål.

På bårhuset:

Skövde: Visning av avlidna sker i första hand på avdelning, men då det inte är möjligt är Unilabs behjälplig med visning under dagtid på vardagar efter överenskommen tidsbokning. Bårhusverksamheten omhändertar och iordningställer inför avsked av avlidna.

Anhöriga eller personal kan ringa och boka tid för visning vardagar 7.00–15.30 Tel: 0500-43 11 91. Kapellets öppettider är 07.00-15.00.

Endast i undantagsfall vid mycket speciella tillfällen kan visning ske på helgdag där bårhusverksamheten är behjälplig. I dessa situationer ringer

avdelningens personal till Trygghetscentralen servicetelefon 0500 - 432840 som kontaktar driftschef Patologen.

Sjukhuskyrkan kan vara behjälpliga vid avsked på vardagar och nås via växeln mellan klockan 8.00–16.30.

Lidköping: Begravningsbyrån iordningställer för avsked av avlidna
Tel: 0510 - 28580

I hemkommunens kapell:

Information kan ges till närstående om att begravningsbyrån kan vara behjälpliga med avsked vid ett senare tillfälle i hemkommunen.

Transport till bårhuset

När de anhöriga tagit avsked förs den avlidne till kylrum. Om patienten skall obduceras eller om det är oklart om obduktion skall ske bör patienten föras till kylrum inom 4 timmar. Om anhöriga vill vistas med den avlidne längre tid och det råder oklarhet om obduktion kontakta läkare. Om anhöriga inte tar med den avlidnes personliga saker och värdesaker ska de förvaras märkta på enheten.

Skövde: Helgfria vardagar 7.30-19.00 och Helger (lördagar och söndagar) 8.00-16.00 utförs transporten av patienttransportörer (*Gäller ej storhelger, dvs jul, nyår, påsk och midsommar*). Transporten beställs via Columna förutom för Psykiatrin som beställer transport via telefon på telefonnummer 0500 - 493230. Övrig tid kontaktas Securitas Tel: 328 40 alt. Sökare: 6573 - 8.

Lidköping: Personal transporterar. Begravningsbyrån ansvarar för bårhuset och kontaktas på Minicall: 0740 17 5382.

Käll- och litteraturförteckning

SOSFS 2005:10. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om kriterier för bestämmande av människans död

HSLF-FS 2017:28 Socialstyrelsens föreskrifter om ändring i föreskrifterna (SOSFS 2000:6) om särskilt förordnande att utöva läkaryrket för icke legitimerade läkare;

Vårdhandboken

Lokal rutin: *pacemaker-avlidnen patient*

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Skaraborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Eva Marie "Mia" Gustafsson, (evagu11),
Utvecklingsledare

Granskad av: Magnus Olsson, (magol1), Chefläkare

Godkänd av: Annette Trengde Jarlshammar, (anntr2),
Utvecklingschef

Dokument-ID: SKAS9730-1455443510-92

Version: 9.0

Giltig från: 2025-12-12

Giltig till: 2027-12-11